

Klasično uvjetovanje

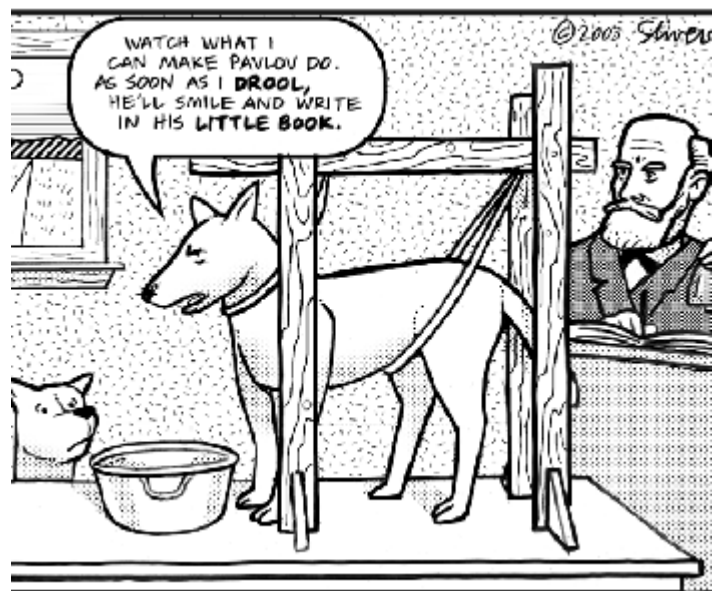
Općenito

Klasično uvjetovanje (poznato kao i *Pavlovljevo uvjetovanje* ili *klasično kondicioniranje*) je **bihevioristička** teorija učenja predstavljena u **prvom desetljeću 20. stoljeća** od strane ruskog fiziologa **Ivana Pavlova**.

Što je klasično uvjetovanje?

Klasično uvjetovanje se temelji na poznatom **eksperimentu s Pavlovljevim psom**. Pavlov je prvo je izveo lakšu operaciju na psu kako bi omogućio lakše mjerenje salivacije. Pas je treniran na način da je nakon svakog davanja hrane zazvonilo veliko zvono. Uskoro je pas počeo povezivati zvuk zvona s hranom, što je uzrokovalo refleks salivacije. U ovom eksperimentu je Pavlov, sredstvima pojačavanja, zamislio da pas odgovara na zvuk zvona (*uvjetovani podražaj, UP*) salivacijom (u ovom slučaju i *uvjetovana i neuvjetovana reakcija, UR, NUR*), što je isti način na koji bi odgovorio na hranu (*neuvjetovani podražaj, NUP*)¹.

Proces učenja se tu sastoji od asociranja vajnskog (uvjetovanog) podražaja s uobičajenim, prirodnim (neuvjetovanim) podražajem. Tijekom procesa učenja važno je da se neuvjetovani podražaj pojavi prije uvjetovanog podražaja. Uspješno učenje se manifestira u pojavi prirodne refleksne reakcije na asocirani vanjski **podražaj**². Ova dva iskaza definiraju klasično uvjetovanje.

Ostali važni parametri klasičnog uvjetovanja, predstavljeni i istraženi od strane **Johna Watsona**, drugog osnivača biheviorizma su³:

- **latentnost** - duljina vremenskog intervala između neuvjetovanog i uvjetovanog podražaja,
- **gašenje** - smanjenje vjerojatnosti pojavljivanja naučenog ponašanja nakon što su se uvjetovani i neuvjetovani podražaji nekoliko puta pogrešno pojavili, i
- **spontani oporavak** - spontano vraćanje naučenog ponašanja nakon njegovog gašenja

Iduća dva primjera klasičnog uvjetovanja su averzija na određeni okus (primjerice, nakon negativnog iskustva s alkoholom) i **eksperiment s malim Albertom** kojeg je proveo dr. Watson.

U eksperimentu s malim Albertom je pokazao kako emocionalne reakcije mogu biti naučene ili kondicionirane što je bio nov koncept u to doba. Dao je 11-mjesečnom djetetu nazvanom Albert B. da se igra sa bijelim štakorom. Međutim, svaki put kada bi ga Albert pokušao dohvatiti, pušten je glasani zvuk koji je izazivao strah u Albertu. Nakon nekoliko pokušaja, Albert je počeo plakati na samu pojavu štakora. Daljnji eksperimenti su pokazali da se čak počeo bojati zečeva, pasa, krznenih kaputa ili maske Djeda Božićnjaka. Detaljne informacije o eksperimentu se mogu pronaći [ovdje](#). Eksperiment s malim Albertom je imao veliki utjecaj na psihologiju i druge discipline, no pokrenuo je i mnogo kontroverzi.

Temeljni principi biheviorista su također vidljivi i u ovom eksperimentu: Watson **gleda na učenje kao na vidljivu promjenu u ponašanju oblikovanu vanjskim podražajima**, te čak i u slučaju provođenja eksperimenta na ljudskom ispitaniku, **ignorira procese čovjekova učenja**.

Watson je često citiran zbog svojih tvrdnji razumljivih u kontekstu biheviorizma gdje su vanjski podražaji kritični za učenje:

- *Dajte mi dvanaestero zdrave djece, zdrave, i specifično okruženje prema mom nahodjenju da ih tamo odgojim i jamčim da ću bilo koje nasumično odabrano dijete osposobiti da postane stručnjak u području koje odaberem – doktor, odvjetnik, umjetnik, veliki trgovac i, da, čak i prosjak, lopov, bez obzira na njihove talente, sklonosti, težnje, sposobnosti, zvanja i korijenja njihovih predaka. Nadilazim vlastita činjenična saznanja i to priznajem, ali su isto to radili i zagovornici suprotnog stajališta i to tisućama godina⁴⁾.*

Koje su praktične primjene klasičnog uvjetovanja?

Uz tehnike klasičnog uvjetovanja koje pomažu ljudima ili profesionalcima da treniraju svoje ljubimce, i u stvarnosti postoje mnoge primjene klasičnog uvjetovanja. One često uključuju **tretmane fobija ili anksioznosti u obrazovnom procesu**.

Učitelji mogu primijeniti metode klasičnog kondicioniranja stvarajući pozitivnu atmosferu u učionici kako bi **pomogli studentima. Povezujući situacije koje uzrokuju anksioznost i nervozu**, poput javnog nastupa, **s opuštajućim okruženjem i podržavajućim ishodom**, učenici stvaraju nove asocijacije. Umjesto da se osjećaju tjeskobno u takvim situacijama, naučit će ostati opušteni i smireni.

Kritike

Klasično uvjetovanje je eksperimentalno potvrđeno i ne može se odbaciti kao teorija učenja, ali je njegov **djelokrug ograničen** i zanemaruje sve kognitivne aspekte učenja pa je u današnje doba izgubio većinu utjecaja, osobito u kontesktu psihologije obrazovanja. Značajne kritike su također upućene od strane [geštaltista](#) koji su kasnije inspirirali [ideje kognitivista](#) koje objašnjavaju kognitivnu strukturu čovjeka. Modeli ljudske kognitivne strukture razvijeni 1960-ih su pretpostavile da su ljudi sposobni za načine učenja koji nadilaze učenje temeljem podražaja i reakcije.

Ključni pojmovi i najvažnija imena

- Klasično uvjetovanje, Pavlovljevo uvjetovanje, klasično kondicioniranje, Pavlovljevi psi, mali Albert, uvjetovani podražaj, uvjetovana reakcija, neuvjetovani podražaj, neuvjetovana reakcija, latentnost, gašanje, spontani oporavak
- [Ivan Pavlov](#), [John Watson](#)

Bibliografija

[Cherry, Kendra. Introduction to Classical Conditioning.](#)

[Classical Conditioning \(Pavlov\) at Learning Theories.](#)

[Psychology World: Classical Conditioning.](#)

[Bratko, D. Psihologija, udžbenik psihologije za gimnazije. Profil, 2008.](#)

Pročitajte više

[Pavlov, Ivan. P. Conditioned reflexes: An investigation of the physiological activity of the cerebral cortex. 1927.](#)

[Lavond, David G., and Joseph E. Steinmetz. Handbook of classical conditioning. Springer, 2003.](#)

[Zarevski, P. Psihologija pamćenja i učenja. Naklada Slap, 2007.](#)

1)

[Boeree, George. Behaviorism. Pristupljeno 24, 2011.](#)

2)

[Ivan Pavlov. Retrieved August 24, 2011.](#)

3)

[Hall, Richard. Classical Conditioning. Psychology World, 1998. Pristupljeno 23.8.2011.](#)

4)

[Watson, John B. Behaviorism. University of Chicago Press, 1930.](#)

From:
<https://www.learning-theories.org/> - **Learning Theories**

Permanent link:
https://www.learning-theories.org/doku.php?id=hr:learning_theories:clasicall_conditioning&rev=1430646975

Last update: **2023/06/19 15:49**

